ხუთშაბათი, 19 ივლისი 1907 წ. · წელიწადი პირველი № 155

ისარი

ყოველ დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, редакція «ИСАРИ»

გაზეთი «ისარი»-ს გამოწერა შეიძლება ყველგან თვის პირველ რიცხვიდან. განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე [illegible] 15 კაპ. [illegible] —10 კ. [illegible] «ისარი»-ს რედაქცია და კანტორა ღია [illegible] კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 4 საათამდე და საღამოს 5-დან 7-მდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: [illegible] ქ. № 1.

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავი წერილები და კორესპონდენციები უკან არ იგზავნება. [illegible] მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეებს გარდა, დილის 11-დან ნაშუადღევის 3 საათამდე.

თითო ნომერი ყველგან 5 კაპ.

„ისარი“-ს ხელის მომწერთა საყურადღებოდ.

«ისარი»-ს კანტორა აცხადებს იმათ საყურადღებოდ, ვისაც ფული არ შემოუტანია, რომ გაზეთის გზავნა შეუწყდებათ, თუ დროზე არ შემოიტანენ ხვედრ ფულს. [illegible] გაზეთის ფასი: ტფილისში—ერთი თვით [illegible] მან. [illegible] 4 მან. 50 კ. [illegible] 75 კაპ. [illegible] 1 მან. 50 კაპ. [illegible]

[illegible] 21/6 [illegible] № 1

ივანე, სერგეი, ვასილ, არჩილ და ალექსანდრე ზურაბის ძენი ნიჟარაძეები და სოფიო ზურაბის ასული და სოფიო [illegible] ასული. [illegible] მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას, 11 ივლისს ქ. კისლოვოდსკში, [illegible]

ნინო რომანის ასულის მირზოევისას.

პანაშვიდი ოთხშაბათს, 18 ივლისს, საღამოს 7 საათზე (საკუთარ სახლში, სოლოლაკის და სერგიევის ქ. კუთხე № 1). ცხედრის გამოსვენება მოხდება წ. გიორგის ეკლესიაში ხუთშაბათს, 19 ივლისს, დილის 10 საათზე. (2—213—2)

თლია ზურაბის ასული ყორღანოვისა ქალიშვილით—მარგარიტა ვასილის ასული ყორღანოვისით და [illegible] ვასილის ასული [illegible] მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას ქ. კისლოვოდსკში 11 ივლისს, [illegible]

ნინო რომ-ნის ასულის მირზოევისას.

პანაშვიდი ოთხშაბათს, 18 ივლისს, საღამოს 7 საათზე (საკუთარ სახლში, სოლოლაკის და სერგიევის ქუჩების კუთხე № 1). გარდაცვალებულის გასვენება მოხდება წ. გიორგის ეკლესიაში ხუთშაბათს, 19 ივლისს, დილის 10 საათზე. (2—213—2)

სოფიო რომანის ასული ხითაროვისა და ელისაბედ რომანის ასული შახ[illegible] [illegible] ნათესავთა და ნაცნობთ [illegible]

ნინო რომანის ასულის მირზოევისას.

პანაშვიდი ოთხშაბათს, 18 ივლისს, საღამოს 7 საათზე (საკუთარ სახლში, სოლოლაკის და სერგიევის ქ. კუთხე № 1). გამოსვენება მოხდება წ. გიორგის ეკლესიაში, ხუთშაბათს, 19 ივლისს, დილის 10 საათზე. (2—213—2)

„ფუნიკულერის“ რესტორანში

ყოველ-დღე უკრავს სიმებიანი ორკესტრი, საღამოს 6 საათიდან ღამის 12 საათამდე. [illegible] (20—193—6)

[illegible]

„დროების კალენდარი“

დამდეგი 1908 წლისათვის.

„დროების კალენდარი“ [illegible] მრავალი [illegible] ცნობები და ჩვენ ცხოვრებაში მომხდარი შესანიშნავი მოვლენანი.

კალენდარი იქნება [illegible] და შეიცავს 200 გვერდს.

[illegible] „დროების კალენდარი“ [illegible]

კედლის კალენდარი

[illegible]

„დროების კალენდარში“ [illegible] ქართულ, რუსულ და სომხურ ენაზე.

[illegible] გვერდი დირს 16 მან., [illegible] —9 მან. [illegible] —5 მან. [illegible] —12 მან. [illegible] —7 მან. [illegible] —4 მან.

ოფისი [illegible]

[illegible] 30% [illegible]

ექიმი
ა. ნ. [illegible]

[illegible] 9—10 [illegible]

ექიმი
მ. [illegible]

[illegible] 1—2 ს., [illegible] 5—6 [illegible] № 92. (წ.-უ—90)

კბილის ექიმი
ნინო რცხილაძე

იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. საღამოთი, —7 საათზე. ვერა, ოლგას ქუჩა, № 25. (0—138)

თვალის ექიმი
ზ. მ. ცხვედაძე

დორპატის უნივერსიტეტის კლინიკაში ასისტენტად ნ მყოფი, იღებს თვალით ავადმყოფებს ყოველდღე დილ. 9—1 ს. და საღ. 5—7. ვერა, ოლგას ქუჩა, № 31, სახლი სარაჯიშვილისა. (25—180—17)

კბილის ექიმი
ალ. სოლოღაშვილი

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 9—2 საათამდე და 5—7-მდე. გოლოვინის პროსპ. № 12. სახლი მდივნისა. (36)

ექიმი
მ. ს. მუსხელიშვილი

მიიღებს თვალებით ავად-მყოფებს ყოველ დღე დილით 9—11½. კიროჩნი ქუჩა № 9. (თგ.)

ქუთაისში

ექიმი მაჭრიუხოვი.

მიიღებს **შინაგან, სიფილისით, ვენერიულ** ავადმყოფებს და **ბავშვებს. ქიმიკო-მიკროსკოპიული გამოკვლევანი** ნახველისა, შარდისა, გონოკოკისა და სხვ. დილით 11—2 საათზე, საღამოთი 6—8 საათზე. სამხედრო საავადმყოფო, შესავალ პატარა ჭიშკარიდან. (60—ფოს.—46)

ჭიათურის დრამატიული დასი

შაბათს 21 ივლისს **დ. ყვირილაში** ადგილობრივ საზეგრო სამმართველოს დარბაზში მართავს წარმოდგენას, წარმოდგენილი იქნება:

I „დამნაშავეა“

დრამა 3 მოქ. ფოსისა. თარგმანი ნიკიტინისა.

და II ოთხი იმერელი

ვოდ. 1 მოქ. დ. მესხისა.

მონაწილეობას იღებენ ქ-ნნი: ვახიშვილი, იურკევიჩი; ბ. ბ. შოთაძე, ლოლუა, ირაკლიძე, მარკველი და შალიკაშვილი.

ადგილების ფასები 20 კაპ-დან 2 მან.-დეა, ბილეთების ყიდვა შეიძლება წარმოდგენის დღემდე დ. ყვირილაში პ. ლეჟავასთან. (უ. 3—1)

ტფილისი, 19 ივლისი.

დღითი-დღე იზრდება რუსეთის რეაქციონურს პრესსაში არა-რუსთა გმობა და დევნა. სრული ჭეშმარიტება იქნება ვთქვათ, რომ რუსულს პოლიტიკურს პრესსაში ჯერ არ ყოფილა ასეთი თავხედური, ასეთი ურცხვი და საზიზღარი ქადაგება არა რუსთა წინააღმდეგ, ასეთი აშკარა გავრცელება კაცთმოძულეობის იდეებისა, როგორც ამას დღეს აქვს ადგილი. გაზეთები თითქოს ერთმანეთს ეჯიბრებიან, ვინ უფრო მეტ მძულვარებას გამოიჩენს „ინოროდცების“ მიმართ, ვინ უფრო ღონიერს საშვალებას გამოსძებნის მათ დასასჯელად დი დასაჩაგვრელად.

რუსეთის ახალს ისტორიაში იყო დრო, როცა თავ-აშვებული რეაქცია სდევნიდა არა-რუსთ და გმობდა მათ. მაგალითად, პოლონელთა აჯანყების შემდეგ 1863 წელს რუსული პრესსა, კატკოვის მეთაურობით, არ ზოგავდა პოლონელთ და მათთან ერთად სხვებსაც. შემდეგ, მე-70 და მე-80 წლებში, როცა სარევოლიუციო მოძრაობა გაძლიერდა, დიდი ბრძოლა გამოუცხადეს ებრაელთ. მაგრამ იმ დროთა „პატრიოტულ მოცადინეობისა“ და დღევანდელის განგაშის შედარებაც არ შეიძლება. მე-60 წლებში რუსეთის პრესსა სდევნიდა პოლონეთის არისტოკრატიას, სამღვდელოებას, ინტელიგენციას; ხალხს კი, გარეგნულად მაინც, არ ეხებოდა და ვიცომ მფარველობასაც უწევდა. მე-80 წლებშიაც უფრო ებრაულ ინტელიგენციას კიცხავდნენ და, როცა ზოგ სამხრეთ გუბერნიაში „პოგრომები“ მოხდა, ებრაელ მასსის დამცველებათაცკი გამოვიდნენ. დღეს-კი სულ სხვაა. დღეს ომი გამოეცხადა ყველა არა რუსთ უკლებლივ და მთელს ეროვნებას, განურჩევლად წოდებისა ან საზოგადოებრივ მდგომარეობისა.

ყველა ერი გამოცხადებულია რუსეთის დაუძინებელ მტრად და არავითარ ცილის წამებას, არავითარ უსამართლოებას, არავითარ გადაჭარბებას არ ერიდებიან. საქმე იქამდის მივიდა, რომ იაპონიასთან ომში დამარცხებაც არა-რუსთ გადააბრალეს. რუსეთის მხედრობა „ინოროდცებმა“ გარყვნესო და სულით დასცესო; როცა რუსის ჯარის კაცები მამაცურად იბრძოდნენ და უკან დახევაზე არ ფიქრობდნენო, პოლონელები, ებრაელები და სხვა მხდალი „ინოროდცები“ გონება დაბნეულ და შიშით ზარდაცემულ ფარასავით გარბოდნენ და ამგვარად დეზორგანიზაცია შეჰქონდათ ჯარშიო... რევოლიუცია ხომ „ინოროდცების“ საქმეა; რუსის სარევოლიუციო ინტელიგენცია ან მოსყიდულია ებრაელებისაგან ან მოტყუებულია...

მაგრამ თავი დავანებოთ ამ ლანძღვასა და ცილისწამებას; ვნახოთ, რა და რა ღონისძიებათა მიღებას ქადაგობს რეაქციონური პრესსა არა რუსთა „ასალაგმავად“. ნუ დავივიწყებთ, რომ ეს პრესსა გამომთქმელი და გამომხატველია მაღალ სფერებში გავრცელებულ აზრებისა და პოლიტიკურ ტენდენციებისა; იგი მხოლოდ წინ გარბის და აჭარბებს, მაგრამ არსებითად უტყუარად გადმოგვცემს იმ მიმართულებას, იმ მიდრეკილებას, რომელსაც ადგილი აქვს რუსეთის მმართველ წრეებში... უპირველესად ყოვლისა, რეაქციონური პრესსა ამხედრებულია არა-რუსთა პოლიტიკურ უფლებათა წინააღმდეგ. „რუსეთის პარლამენტი წმინდა რუსული უნდა იყოსო“—ასეთია ის ლოზუნგი, რომელიც მიუციათ რეპტილიებისთვის დღეს და რომელსაც ისინი დაჟინებით ქადაგებენ. მართალია, 3 ივნისის საარჩევნო კანონმა დიდათ შეზღუდა და შეამცირა არა-რუსთა სახალხო წარმომადგენლობა; მაგრამ რეაქციონერები ამით არ კმაყოფილდებიან და განაგრძობენ ბრძოლას „შეცდომის გასასწორებლად“... შემდეგ აგიტაცია მიმართულია სხვა უფლებებზედაც: უნდა პროცენტით განისაზღვროს არა-რუსთა მიღება უმაღლეს სასწავლებლებშიო, უნდა განთავისუფლდეს რუსეთის სახელმწიფო სამსახურის ასპარეზი „ინოროდცებისაგანაო“, უნდა შემცირებულ იქმნას „უზომო ხარჯი“, რომელსაც რუსის ხაზინა ეწევა განაპირა ქვეყნების სკოლებისა და სხვა კულტურულ დაწესებულებითათვისო და სხვა და სხვა. ბოლოს „მოსკოვ. ვედომ“. ბმა დააგვირგვინეს არა-რუსთა განადგურება გრანდიოზულის პროექტით: „ინოროდცები“ თან და თან უნდა აყრილ იქმნან თავიანთ მიწა-წყლიდან და მათ ტერიტორიაზე რუსები უნდა იქმნან დასახლებულნიო!

რასაკვირველია, რუსულ ანდაზისა არ იყოს: საშინელია სიზმარი, ხოლო ღმერთი მოწყალეაო,—რეაქციონერთა ბევრი ყბედობა ყბედობადვე დარჩება და განხორციელებას ვერ ეღირსება; მაგრამ ოპტიმიზმიც არ გვარგებს: ამ ახლო მომავალში, სანამ რეაქცია ძალაში იქნება, რუსეთის ბიუროკრატია რომ ბევრ სიმწარეს არგუნებს არა-რუსთ, ეს ყოველ ეჭვს გარეშე უნდა იყოს. თან ისიც უნდა გვახსოვდეს, თუ რა არის მთავარი მიზეზი დღევანდელ „ჭეშმარიტ-რუსულ“ პატრიოტულის განგაშისა. რუსეთის ბიუროკრატიას წინადაც არა ერთხელ უცდია ეს ხერხი: როცა რუსის საზოგადოება და ხალხი მის წინააღმდეგ ამხედრებულან, მმართველი წრეები ცდილან ხალხის ყურადღების მიქცევას გარეშე მტრებზე ან არა-რუსთაგან მოსალოდნელ საფრთხეზე. ასე იყო მე-60 წლებში, როცა რუსეთის ბიუროკრატიამ მოიწადინა და კიდევაც აასრულა ცოტად თუ ბევრად რუსის საზოგადოებრივ აზრის აღელვება პოლონელთა წინააღმდეგ; ასე იყო მე-70 წლების დასასრულში, როცა ოპოზიციონურად განწყობილი რუსის საზოგადოება მთავრობამ ოსმალეთთან ბრძოლით მიაძინა; ერთის მხრით ამ მიზეზითვე აიხსნება შორეულ აღმოსავლეთის ავანტიურაც და ომიც: პლევესაც იმედი ჰქონდა, რომ რუსის საზოგადოებასა და ხალხს გაიტაცებს დიდის ომით და შინაურ პოლიტიკას დაავიწყებს. ახლაც ჰფიქრობს რუსეთის ბიუროკრატია, რომ აბობოქრებულს პატრიოტულს მორევში დაახრჩობს რუსის ხალხის სარევოლიუციო მოძრაობას.

მაგრამ ვგონებთ, რომ ახლა გვიანაა და ამიერიდან ეს ხერხი ველარ გასჭრის: ჯერ ერთი იმიტომ, რომ რუსის ხალხის თვითშეგნება დღეს, შედარებით წინანდელთან, დიდია და დღითი-დღე ძლიერდება; მეორეც იმიტომ, რომ რუსეთის თანამედროვე მმართველ და გაბატონებულ წრეებმა, თავის უაზრო პოლიტიკით, ერთობ გააღრმავეს და გააფართოვეს ის ორმო, რომელიც ისტორიამ ამოთხარა რუსის ხალხისა და რუსის ბიუროკრატიის შორის.

ახალი ამბავი

✦ **აფთიაქის გალება.** 17 ივლისს ქალაქის გამგეობას აფთიაქის მოიჯარადრემ იოანესიანმა განუცხადა, რომ მას შემდეგში არ შეუძლიან აფთიაქის საქმეებს გაუძღვეს, რადგან ფარმაცევტებმა შეუსრულებელი მოთხოვნილებანი წარმომიყენესო. გამგეობამ იოანესიანთან ხელშეკრულობა გააუქმა და აფთიაქი პროვიზორს კოჩინევს გადასცა. კოჩინევი თანახმაა დააკმაყოფილოს ფარმაცევტები და ქალაქსაც იმ პირობით შეეკვრა, რა პირობითაც იოანესიანს ჰქონდა. გუშინ აფთიაქი გაიღო.

✦ **გენ. ალიხანოვის გვამის ჩამოტანა.** გუშინ, დილის 7 საათზე, ალექსანდროპოლიდან ტფილისში ჩამოიტანეს გვამი ამას წინად ალექსანდროპოლში მოკლულ გენერლის ალიხანოვისა. სადგურზე დაუხვდნენ სამოქალაქო და სამხედრო უწყების წარმომადგენელნი. ალიხანოვის გვამი ამავე დღეს დაღესტანში წაიღეს.

✦ **ტფ. გენ.-გუბერნატორის განკარგულებანი.** ასტრახანის გუბერნიაში სამხედრო წესების მოხსნამდე იგზავნებიან: ტ. ტერ-მინასოვი და ივანე შველიძე, რომელთაც რევოლვერი და პატრონები აღმოაჩნდათ. აეკრძალათ ტფ. გუბერნიაში „შრომის“ სტამბის ასოთ-ამწყობს გიორგი ბოლქვაძეს, რომელსაც აღმოაჩნდა აკრძალული წიგნაკები, მ ტარიანცს და მეფურნეს ზოსიმ საგანელიძეს, რომლის ფურნესთან 2 ივნის მოჰკლეს სულაქველიძე, დაკეტეს დუქნები გრიგოლ მიქელაძესი და დავით ლევანოვისა, ლუდხანა ვ. არაქელიანცისა და ო. ნავარსატუისა. ამ სავაჭროების წინ 28 ივნის მოჰკლეს პოლიციელი.

✦ **ეტაპი.** როგორც ოზურგეთიდან გვატყობინებენ, 13 ივლისს იქიდან ეტაპით გაუგზავნიათ ქუთაისში თორმეტი კაცი, მათ შორის მღვდელი ლავრენტი საბაშვილი, პორფილე ჩხაიძე, იაგორ ფირცხალაიშვილი და სხვანი. ესენი გადასახლებულნი არიან ვიატკის გუბერნიაში.

✦ **ფულის გატაცება.** სადგურ „კავკაზსკაია“-ზე (კავკავის გზა) 10 ივლისს ხუთი უცნობი დასცემია ფულის დამრიგებელს, წაურთმევიათ 11,827 მან. და 89 კაპ. და გაქცეულან. მცარცველებს ხალხი გამოეკიდა და 6000 მან. ხელიდან გააგდებინა. საღამოზე პოლიციამ დააპატიმრა სამი მცარცველი, რომელთაც აღმოაჩნდათ 5,379 მან. 89 კ. დაიკარგა მხოლოდ 448 მან. ორი მცარცველი მიიმალა. მეორე ასეთივე შემთხვევა მოხდარა ეკატერინოდარის მახლობლად. ვაგონში შევარდნილა 8 შეიარაღებული კაცი და მისცვივნიან არტელშჩიკს, რომელსაც 10,000 მან. მიჰქონდა. არტელშჩიკი არ დაიბნა, რევოლვერი ამოიღო და ორი მცარცველი დასჭრა. დანარჩენები მიიმალნენ.

✦ **უადგილოდ დარჩენილთა თხოვნა.** უადგილოდ დარჩენილთა ბიურომ ამას წინად ტფ. ქალაქის გამგეობას სთხოვა,

გამგეობამ მოგროვილი უსარგებლო ქაღალდების გაყიდვა და უადგილობის დახმარება. გამგეობამ უარი უთხრა, ქალაქის [illegible] არღუთინსკის და ხახანაშვილს [illegible], მათ უნდა გაჰყიდონ და აღებული ფული უადგილოდ დარჩენილ უფასო სასადილოს მოახმარონ.

✦ **მარშრუტის ანდერძი** ტფ. ქალაქის გამგეობამ მიმართა გარდაცვლებულის გ. ი. მარშრუტის ანდერძის შემსრულებელთ, რომ [illegible] განსვენებულის [illegible] წარმოუდგინონ დაწყებით [illegible] განსვენებულის [illegible] ქონებისა, რომელიც მან ტფილისს უანდერძა. გამგეობამ მოსთხოვა აგრეთვე განუმარტონ, რა მიზეზით, რომ მიანდერძის სურვილი სისრულეში არ იქმნა მოყვანილი. ანდერძით, ქონებიდან უნდა გამოეყოთ თანხა და ამ თანხით 10 სტიპენდია დაენიშნათ. თუ ეს მოთხოვნილება ანდერძის აღმასრულებლებმა არ დააკმაყოფილეს, ქალაქის გამგეობა სასამართლოს მიმართავს.

✦ **ახალი გაზეთი.** დღეს გამოდის ყოველ დღიური გაზეთი „ზვენი სიტყვა" [illegible] რედაქტორობით.

✦ 17 ივლისს დუშეთის მაზრის მცხოვრები გიორგი [illegible] ნასვამი [illegible] [illegible] ტყვიით მოკლულა [illegible] მძიმედ დაჭრილი [illegible] გაგზავნეს.

✦ 17 ივლისს დიდუბის ქუჩაზე, [illegible] ბაღში, [illegible] წაიღეს 90 მანეთი და 55 მანეთის ხელსაწყო.

✦ 17 ივლისს სავერის ქუჩაზე ხალხმა [illegible] მის არ იყო. მოპარეს 50 მანეთის ნივთები.

✦ 17 ივლისს ილლიას ქუჩაზე [illegible] ტფილისის [illegible] მარტორუხოვს, მარტორუხოვს [illegible] 29 [illegible] უფლებს, [illegible] 18 წლისა.

✦ 17 ივლისს კრასნოგორის ქუჩაზე [illegible] და [illegible] შეჰხვდა [illegible] წლისა. [illegible] მან გაგზავნეს.

✦ 17 ივლისს ილლიას ქუჩაზე [illegible] [illegible] მაზრის [illegible] დატოვა [illegible] ხანი [illegible] არა მჭიდროდ.

✦ ალექსი მახარაძე გვთხოვს დავბეჭდოთ: „ათხოვეთ იქვევის გაზეთის სამოქალაქო მინისტრის [illegible] რომ დაჰკრეს [illegible] გარშემო [illegible] ყოვლად შეუძლებელი [illegible] თავის [illegible] რაიცა სიმართლეს ეწინააღმდეგება".

ქუთაისის ქრონიკა

✦ 16 ივნისს ქალაქის შუაგულში მოხდა საზარელი მკვლელობა. დილის ათ საათზე ბულვარზე ახვლედიანი ელაპარაკებოდა თურმე დარახველიძეს, რომელთანაც რაღაც სადაო საქმე ჰქონია. ბაასი იმდენად გამწვავდა თურმე, რომ ახვლედიანმა ჯიბიდან რევოლვერი ამოიღო და დარახველიძეს დაემუქრა. ეს შეუმჩნევლად არ დარჩენილა მახლობლად მდგომ პოლიციის დარაჯის სულთანოვისაგან, რომელსაც მოუნდომებია ახვლედიანის დაჭერა. შეუმჩნევია თუ ერა ეს ახვლედიანს, მაშინვე გაქცევა დაუპირებია. სულთანოვს იმ წამ.ვე რევოლვერი დაუხლია, ახვლედიანს თავის მხრითაც უპასუხნია და ატეხილა სროლა. ხმაზე მახლობლად მაღაზიების მცველი სტრაჟნიკებიც ამხედრებულან და ახვლედიანი, რომ იტყვიან, ნამდვილ ხაფანგში გამბულა. მიუხედავად ამისა, მას მაინც მოუსწვრია ბულვარის ღობეზე გადახტომა და გაქანებულა ფილიპოვისა და საბაევის მაღაზიისაკენ.

მცველთ და სტრაჟნიკებს ყოველ მხრით აუტეხნიათ სროლა და ერთ მათგანს, სახელდობ ელიგულაშვილს, ტყვია ახვლედიანისთვის თვალის ქვემოდ მოუხვედრებია. ტყვიას კეფაში გაურბენია. მძიმედ დაჭრილი ახვლედიანი იქვე დაეცა და ვიბარე საავადმყოფოში მიიყვანდნენ, გადაიცვალა. ბულვარის მახლობლად მრავლად მოგროვილი ხალხი ატეხილ სროლას შეუშინებია და, რასაკვირველია, ვისაც სად მოუსწვრია, მიმალულა, ხოლო ვინც უნებური მოწმე გამხდარა ამ მკვლელობისა, იმაზე მეტად მძიმე შთაბეჭდილება მოუხდენია ქუცზე ნადირობას.

✦ ამავე დროს გაღმა, ორპირის ქუჩაზე, ყაზარმების მახლობლად ვიღაც უცნობი დასცემია ქუთაისის მაზრის სტრაჟნიკად ნამყოფს ამ დღეებში ბაღდადის ბოქაულის თანაშემწეთ დანიშნულს ნემსაძეს და რამდენჯერმე უსროლია რევოლვერი, რომლითაც მძიმედ დაუჭრია ნემსაძე. ნემსაძის მორჩენის იმედი ექიმებს აღარა აქვთ თურმე.

✦ ზესტაფონის საურთიერთო საკრედიტო ბანკის გამგეობას წარსულ საზოგადო კრების დადგენილებანი, რომლის ძალით სამართალში უნდა მიეცნენ გამგეობის ყოფილი თავმჯდომარე, ბანკის კასირი და ბუხჰალტერი, პროკურორისთვის გადაუცია. პროკურორს ბანკის გამგეობისათვის მოუთხოვნია წესდება, რომელიც უკვე გაუგზავნიათ. თანახმად წარსულ საზოგადო კრებისა ამავე ბანკის გამგეობას ვექილს მოსე ქიქოძისათვის გადაუცია მთელი საქმე იმ პირთა შესახებ, რომელთაც ბანკი ფულს ედავება. ქიქოძემ საჩივარი უნდა აღძრას. ზოგიერთი წევრი უკვე მორიგებია ბანკის გამგეობას.

✦ ქუთაისის გენ.-გუბერნატორს ვიატკის გუბერნიაში გაგზავნილ ნოე ბზეკალავასთვის ადმინისტრატიული სასჯელი შეუცვლია და ნება დაურთავს მისთვის საზღვარ გარედ წავიდეს.

✦ სახელმწიფო სათათბიროს საარჩევნო კომისიები გუბერნიისა და მაზრისა უკვე დაარსდა. ადმინისტრაციის მხრით საგუბერნიო კომისიაში მონაწილეობას მიიღებს საგლეხო საკრებულოს წევრი კ. რ. გოცირიძე.

✦ ქალაქის საბჭომ ხორცის ნიხრი შეამცირა ერთის კაპეიკით. თუმცა ამას ყურს არავინ უგდებს, მაგრამ მაინც ასეთი გადაწყვეტილება საბჭოსი ქუთათურ ყასბებს არ მოსწონებიათ, და საჩივარი შეუტანიათ გუბერნატორთან, რომ დაწესებული ნიხრი არ ესაბამება არსებულ ფასს საქონელზე ო. გუბერნატორის მოწერილობით, სამაზრო კომისიამ მსჯელობა იქონია ამ საგანზედა და ნიხრი კვლავ თორმეტ კაპეიკად გაჰხადა.

✦ ქართულ გიმნაზიის სამზრუნველო კომიტეტმა, საამშენებლო კომისიამ და პედაგოგიურმა საბჭომ 9 ივლის მსჯელობა იქონიეს გიმნაზიის შენობის აგების შესახებ. მიიღეს რა მხედველობაში ერთის მხრით ის გარემოება, რომ შენობის აგებას დასჭირდება არა ნაკლებ 200,000 მანეთისა და მეორე მხრით ისიც, რომ ამ ჟამად შენობის ასაგებად ხელთა აქვთ 36,000 მან. და მოსალოდნელი 30,000 მ., ერთხმად დაადგინეს: ეთხოვოს თავად-აზნაურთა წინამძღოლს დაუყონებლივ მოიწვიოს საგანგებო კრება თავად-აზნაურობისა, რომ სასტიპენდიოდ გადადებული ფული მოხმარდეს შენობის დამთავრებას და მხოლოდ ამის შემდეგ დაწესდეს სტიპენდიები. უამისოდ კრებულის აზრით შეუძლებელი გახდება შენობის დამთავრება.

ბოქაულის მიქიაშვილის მოკვლის განზრახვა.

(წერილი ლანჩხუთიდან)

თოთხმეტ ივლის ხელ-ახლა განიზრახეს ლანჩხუთის ბოქაულის მიქიაშვილის მოკვლა. როდესაც მიქიაშვილი სოფელ აცანიდან თავის ამალით ლანჩხუთში ბრუნდებოდა, სადაც იგი ხარკის ასაკრეფად იყო, გზაში ჩაუსაფრდნენ და აუტეხეს სროლა, რომლის დროსაც მოკლულ იქმნა ერთი სტრაჟნიკი. თვითონ მიქიაშვილი უვნებლად გადარჩა. მიქიაშვილი მაშინვე დაბრუნდა ს. აცანაში, შეჰყარა მთელი აცანის საზოგადოება და უბრძანა მოკლულ სტრაჟნიკის გვამი წაეღოთ ლანჩხუთში, რაიცა სისრულეში მოიყვანეს. 16 ივლის ამ საქმის გამო ოზურგეთიდან ლანჩხუთში ჩამოვიდა მაზრის უფროსი ერმოლოვი კოწია ბერიძის თან ხლებით და შეჰყარა მთელი ოთხი საზოგადოება: აცანისა, ნიგოითისა, ლანჩხუთისა და ძიმითის. ხალხმა დილის ცხრა საათზე მოიყარა თავი ლანჩხუთში დანიშნულ ადგილას, მაგრამ კაცმა ხმა არ გასცა შუადღის ორ საათამდის. ორ საათზე გამოვიდა მაზრის უფროსი და ხალხს წარუდგინა შემდეგი მოთხოვნილებანი: 1. თვითეულმა კომლმა გადაიხადოს თითო მან. მოკლულ სტრაჟნიკის ოჯახის სასარგებლოდ. ეს ფული 17 ივლის უნდა შეიტანოთ ბოქაულის კანცელარიაში; 2. ხვალ დილით ადრე თავი მოიყარეთ ისე, რომ არავინ დააკლდეთ; უნდა გაასვენოთ მოკლულ სტრაჟნიკი ოზურგეთში; 3. მოგვეცით ის ორმოცდა თორმეტი კაცი, რომელიც განაჩენით იყო დასახელებული.

ამის შემდეგ წინადადება მისცა ხალხს, მოილაპარაკოს ამაზე და აცნობოს შეასრულებს თუ არა მოთხოვნილებას. ხალხმა აირჩია მოხუცი კაცი, რომელმაც აუხსნა მაზრის უფროსს ხალხის გაჭირვებული მდგომარეობა ათას ნაირ გადასახადებისაგან და უარი განაცხადა მოთხოვნილების ასრულებაზე. მაზრის უფროსის ბრძანებით სტრაჟნიკებმა ალყა შემოარტყეს შეგროვილ ხალხს, მაგრამ ხალხი მაინც უარზე იდგა. მაზრის უფროსმა უბრძანა სტრაჟნიკებს წასულიყვნენ და ქალები და ბავშვებიც მოეყვანათ. ამ დროს ორმა მოხუცმა განუცხადა მაზრის უფროსს, მზადა ვართ შევასრულოთ თქვენი მოთხოვნილებანიო. რადგან ეს კაცი ეკუთვნოდა ნიგოითის და აცანის საზოგადოებას, მათი სიტყვა უფროსმა მიიღო ნიგოითის და აცანის შუამდგომლობად. მან ამოიღო თავის ჯიბიდან სამასი მანეთი და მისცა ნიგოითის და აცანის საზოგადოებას, თან უთხრა: რადგან გამოიჩინეთ სიბრალული მოკლულ სტრაჟნიკის ოჯახისადმი, მე გაძლევთ თქვენ სამას მანეთს და ეს ფული ვითომ თქვენი ჯიბიდან, ისე შეეწიეთ მოკლულ სტრაჟას ოჯახსაო.

შემდეგ გამოჰყო ნიგოითისა და აცანის საზოგადოება ლანჩხუთის საზოგადოებიდან, გაათავისუფლა და უთხრა, თქვენ ეხლა წადით, ხვალ ჩამოდით და გაჰყევით მიცვალებულს ოზურგეთშიო.

ლანჩხუთელები კი დაატყვევეს, ხოლო მათის ცოლშვილის მოსაყვანად სტრაჟნიკები გაგზავნეს.

პრესსა

თავის დროზე ჩვენ გავაცანით მკითხველთ ინგლისის მთავრობის მიერ განზრახულის აგრარულის რეფორმის მთავარი პრინციპები. მკითხველთ ახსოვთ, ალბათ, რომ წინდახედულს ინგლისის ლიბერალურს მთავრობას არც ეშინია არც იძულებით გამოსყიდვისა და არც მიწების გადაცემისა მშრომელ ხალხზე არა საკუთრებაში, არამედ სარგებლობაში. რუსეთის ბიუროკრატიამ ეს პრინციპები სოციალისტურად აღიარა და უკუაგდო, ხოლო კ.-დემოკრატების პარტია, რომელმაც მსგავსი პროექტი შეიმუშავა, რევოლიუციონურ პარტიად გამოაცხადა და დევნა დაუწყო... როგორც გაზეთები გადმოგვცემენ, ინგლისის მთავრობის პროექტის გარჩევა შეუჩერებლად სწარმოებს საპარლამენტო კომისიაში და, თუმცა უკანასკნელში რეაქციონერი მსხვილი მიწათმფლობელნიც არიან, პროექტის მთავარი პრინციპები დიდ წინააღმდეგობას არ იწვევენ. მაგალითად, მიწების გადაცემა — სარგებლობაში: [illegible] არა ჩვეულებრივისა და სრულებით უცხო პრინციპზე მიმდგარა ჯერი, კომისიის ერთ-ერთ წევრის, [illegible] სიტყვით,

წარმოდგენის [illegible] ძალით [illegible] ბათ ნება უნდა ქონდეთ, ზოგიერთ შემთხვევაში, გამოსყიდული მიწები საკუთრებაშიაც გადასცენ მიწათ-მოქმედთ. ამის წინააღმდეგ კომისიის უმრავლესობამ აღუნიშნავს, რომ მიწების გაყიდვა საშიშია, რადგან შემდეგში ისევ გამოიწვევს მათ კონცენტრაციას მდიდრების ხელში; რომ წვრილი მესაკუთრე ადვილად შეცდება და გაჰყიდის მიწას და გაჰყიდის ისევ მდიდარ სპეკულიანტზე; რომ პროექტის დედა-აზრია— მშრომელ ხალხს მისცეს საშუალება მიწათ-მოქმედებისა და ამიტომ ეს საწარმოვო იარაღი ყოველთვის ხალხისთვის იქონიოს მზად; ხოლო თუ მიწები საკუთრებად გადაეცა ხალხს, მაშინ პროექტის მიზანი აღარ ასრულდებაო.

ამის შემდეგ კომისიამ, 37 ხმით წინააღმდეგ 8 ხმისა, სარგებლობის პრინციპს მისცა უპირატესობა და მიწაზე კერძო საკუთრების პრინციპი უარჰყო.

* *

ყველა რუსულმა გაზეთმა, არა მარტო ოპოზიციონურმა, არამედ ზომიერებმაც გაჰკიცხეს მთავრობა კა-დეტების პარტიულ კრების აკრძალვისათვის. ზომიერზედ უზომიერესი გერმანული გაზეთი პეტერბურგში, ნახევრად ოფიციოზური „სანკტ-პეტერბურგერ ცაიტუნგ" ამბობს, მაგალითად:

ისინიც კი ვართ გაკვირვებულნი სასამინისტროს ამ დადგენილებით, რომელთაც საერთო არა გვაქვს-რა კადეტებთან. მთავრობა, რასაკვირველია ვერ მოითმენს ისეთ პარტიების კრებებს, რომელნიც სახელმწიფოს წინააღმდეგნი არიან; მაგრამ კადეტები წინააღმდეგნი არიან არა სახელმწიფოსი, არამედ დღევანდელ მთავრობისა; ეს კი ერთი და იგივე არაა. დასავლეთ ევროპის მთავრობათ საკუთარ ღირსების შეგნება არ აფიქრებინებს ოპოზიციონურ პარტიის კრების აკრძალვას; იქ სოციალ-დემოკრატებსაც აქვთ ნება ლეგალურ საპარტიო კრების მოწვევისა. სამწუხაროა, რომ ჩვენს მთავრობასაც არა აქვს ამის შეგნება...

მარტო „ჭეშმარიტ რუსთა" პრესა იწონებს მთავრობის ამ საქციელს. „რუსსკოე ზნ.", მაგალითად, ამბობს, რომ მთავრობა სახელმწიფო ღალატს ჩაიდენდა, კადეტებისთვის რუსეთში შეკრების ნება რომ მიეცაო. ამასაც არ სჭირდება [illegible] უმატებს:

ჩვენ ისიც გვაკვირვებს, რომ მთავრობა კადეტების თხოვნას იღებს და მოლაპარაკებას ჰმართავს მათთან თუნდ უარის სათქმელად. უფრო შესაფერისი იქნება, მთელი პარტია სამართალში მისცეს, რადგან დაკანონებული არაა, მოღვაწეობას კი თავს ვერ ანებებს!..

ფელეტონი

ჰენრიხ ჰეინე

იდეები

(თარგმანი გერმანულიდან)

(დასასრული *)

თავი XVII

თქვენ გსურთ, ქალბატონო, რომ ვერონიკას გარეგნობა აგიწეროთ; მე კი ეს არ მინდა. თქვენ, ქალბატონო, თუ თვითონ არ ისურვეთ, ძალად ვერავინ წაგაკითხებთ იმას, რაც შემდეგ დაიწერება; მეც ნება მაქვს მხოლოდ ის ვწერო, რასაც მე თვითონ ვისურვებ. ახლა კი გიამბობთ, როგორი იყო ის ლამაზი ხელი, რომელსაც ამას წინად ვაკოცე.

თავდაპირველად უნდა გამოვტყდე, რომ იმ ხელის კოცნის ღირსი არ ვიყავი. მშვენიერი ხელი იყო, ისეთი ნაზი, მჭვირვალი, ბრწყინვალე, ტკბილ-სურნელოვანი, რბილი, საყვარელი...

შუა თითზე მარგალიტით შემკული ბეჭედი ჰქონდა გაკეთებული... ჩემ დღეში არ მინახავს მარგალიტი, რომ ამაზე უფრო საცოდავი დანიშნულება ჰქონოდა... ნეკზე ცისფერ მინანქარიანი ძველი ბეჭედი ჰქონდა. მე მთელი საათობით ვსწავლობდი ზედ არქეოლოგიას... მაჩვენებელ თითზე ალმასი ჰქონდა, და ეს ალმასი თილისმიანი იყო; სანამ ვუყურებდი, ბედნიერი ვიყავი, რადგან ვიცოდი: სადაც ის იყო, თითიც იქ იქნებოდა თავისი ოთხი ამხანაგითა... და ყველა ამ ხუთი თითით მე ხშირად პირზე მცემდა. მას შემდეგ რაც ყველა ეს გამოვცადე, მტკიცედა და ბეჯითად მრწამს მაგნეტიზმი.—მაგრამ-კი როდი მცემდა, და თუ მცემდა, ყოველთვის იმიტომ, რომ ამის ღირსი ვიყავი: უღვთო რამეებს ვლაპარაკობდი. როცა მცემდა, მაშინათვე შევეცოდებოდი, აიღებდა ერთ ტკბილ კვერს, გასტეხდა შუაზე, ნახევარს მე მომცემდა და ნახევარს წითელ ფინიას, გაიცინებდა და იტყოდა: „თქვენ ორივეს არა გრწამთ ღმერთი და არ ცხონდებით; ამიტომ ამ საქაოს ტკბილი კვერი უნდა გაჭამოთ, რადგან ზეცას გაშლილი სუფრა არ დაგხვდებათ". ახლა რომ უკვირდები, სწორედ მართალს ამბობდა: მე მაშინ მეტად ურწმუნო ვიყავი, ვკითხულობდი თომა პენს, Sistème de la nature-ს, „ვესტფალის მოამბეს" და შლეიერმახერს.—ჩემ ჭკუასა და გრძნობას ხავსი ეკიდებოდა. რაციონალისტების მიმხრობა მინდოდა; მაგრამ, როდესაც ლამაზი ხელი ჩემ შუბლს გადაევლებოდა, ისე ვიყავი, თითქო ისევ მესმოდა მარიამის ღვთიური სიმღერა და გამახსენდებოდა პატარა ვერონიკა.

ვერ წარმოიდგენთ, ქალბატონო, რა საუცხოო სანახავი იყო პატარა ვერონიკა, პატარა კუბოში რომ იწვა. გარეშემო ანთებული სანთლები მკრთოლვარე შუქს ჰფენდენ ფერ-მიხდილ, მომღიმარე სახეს, პატარა, წითელ აბრეშუმის ვარდებსა და ბრჭყვიალა ოქროს ვარაყს, რომლითაც მკვდრის პატარა თავი და პატარა პერანგი იყო შემკული. ღვთის მორჩილმა ურსულამ საღამოზე შემიყვანა მიყუჩებულ ოთახში და როცა დავინახე მაღლა სანთლებსა და ყვავილებს შუა დასვენებული პატარა გვამი, პირველად თაფლის სანთლისაგან გაკეთებული მშვენიერი წმინდანის სახე მეგონა, მალე კი საყვარელი სახე ვიცანი, და სიცილით ვიკითხე, რად არის ვერონიკა აგრე გაჩუმებული მეთქი, და ურსულამ მითხრა, ამას სიკვდილი შვრებაო. და როცა მითხრა, ამას სიკვდილი შვრებაო... მაგრამ დღეს მე ამ ამბავს არ მოვყვები, თორემ მეტად გაგრძელდება; თუ დავიწყე, პირველად კოჭლი ელსტერი უნდა გავიხსენო, რომელიც სასახლის მოედანზე დაბაკუნობდა და სამასი წლის დედაბერი იყო,—ამიტომ გული დამილონდება.—უეცრად ხალისი მომივიდა: მინდა სულ სხვა ამბავს მოგიყვეთ, მხიარულ ამბავს და ამ ადგილის შესაფერს, რადგან ნამდვილად ის ამბავია, რომელიც ამ წიგნში უნდა მოთხრობილიყო.

თავი XVIII

წუყვდიადითა და მწუხარებით იყო აღსავსე რაინდის გული. ცილისწამების ხანჯლის წვერი მარჯვედ მოხვდა, და სანკტ-მარკოს მოედანზე რო მიდიოდა, ისე იყო, თითქო გული გახეთქასა და სისხლისაგან დაცლას უპირებდა. ისე მოქანცულიყო, რომ ფეხებს ძლივს ადგამდა... კეთილშობილ ნადირს მთელ დღეს სდევდენ, და ეს დღე—ზაფხულის ცხელი დღე იყო... შუბლზე ოფლი ჰქონდა დასხმული და, ნავში რომ ჩაჯდა, ღრმად ამოიკვნესა. უაზროდ იჯდა იგი შავად შეღებილ ნავში უაზროდ მიაქანებდნენ რბილი ტალღები და კარგა ცნობილი გზით ბრენტაში მიჰყავდათ... და კარგა ცნობილ სასახლესთან რომ გადმოხტა, აცნობეს, სინიორა ლაურა ბაღში ბრძანდებაო.

ის იდგა ლაოკოონის ქანდაკებაზე დაყრდნობილი, წითელ ვარდის ბუჩქთან, ტერრასის ბოლოში, ტირიფების მახლობლად, რომელნიც იქვე მიმდინარე წყალზე მწუხარედ გადახრილიყვნენ. იქ იდგა ის ღიმმორეული, სიყვარულის ნაზი სურათი, ვარდების სურნელებით გარს-შემოფენილი რაინდს თითქო შავ-ბნელ სიზმარში გამოელვიძა და უეცრად მთლად გულის წადილად და სინაზედ გადაიქცა. „სინიორა ლაურა!" თქვა მან. „მე ვარ საწყალი, სიძულვილით, მწუხარებითა და ცილისწამებით გამწარებული"... აქ ენა დაება და წაილუღლუღა:—„მაგრამ თქვენ მე მიყვარხართ"... და შემდეგ ერთი მხიარული ცრემლი ვადმოადინა იმისმა თვალმა და დანამული თვალებითა და ალგზნებული ტუჩებით წამოიძახა: „ჩემი იყავ, მშვენიერო, და შემიყვარე"!

საიდუმლოების ბნელი ზეწარი აფარია ამ საათს; არც ერთმა სიკვდილის შვილმა არ იცის, რა უპასუხა სინიორა ლაურამ და როცა ამის შესახებ ცაზე იმის კეთილ ანგელოზს ეკითხებიან, სახეს მალავს, მწარედ სულთქვამს და გაჩუმებულია... რაინდი დიდ ხანს იდგა ლაოკოონის ქანდაკებასთან მარტო, გაჩუმებული; იმასავით მკვდარი, გაფითრებული სახე ჰქონდა; უგრძნობლად შემოაწყვიტა ფურცლები ბუჩქის წითელ ვარდებს,—ნორჩი კოკრებიც სუმთლა დაჯიჯგნა... ბუჩქს მერე სრულებით აღარ გამოუსხამს ყვავილები... შორიდან ისმოდა ბულბულის ჩივილი; მწუხარედ ჩურჩულებდენ ტირიფები; ყრუდ ბუტბუტებდენ ბრენტას გრილი ტალღები; ამოვიდა ღამე თავისი მთვარითა და ვარსკვლავებით...—ერთი ლამაზი ვარსკვლავი, ყველაზე უმშვენიერესი, ზეციდან ჩამოვარდა.

თავი XIX.

Vous pleurez, Madame? *)

ოჰ, ამ თვალებმა, რომელთაც ამ წუთში მშვენიერი ცრემლები დაღვარეს, კიდევ დიდ ხანს ანათონ ქვეყანა თავისი სხივებით და თბილმა, საყვარელმა ხელმა დახუროს ისინი სიკვდილის ჟამს. ნაზი კოცნა სიკვდილის ჟამსაც კარგი რამ არის და თქვენც ნუ დაგაკლდებათ იმ დროზე, ქალბატონო, და როდესაც ლამაზი, მოქანცული თავი დაბლა ჩამოგივარდებათ და ფერ-მიხდილ სახეს შავი თმის ტალღები გადაევლებიან! ო, მაშინ გადა-

*) იხ. „ისარი" № 154.

*) თქვენ სტირით ქალბატონო? მთარგ.

156

ზოგიერთ სტუდენტთა საყურადღებოდ

(წერილი რედაქციის მიმართ)

[illegible] ლებით უფრო ღარიბ ამხანაგებს სწავლის განგრძობისა. ეს მათი ზნეობრივი ვალია, ესვე იქნება მათის შეგნების მშვენიერი ნაყოფი.

აქვე არ შემიძლიან არ აღვნიშნო ერთი ცუდი მხარე ამ სტიპენდიების განაწილების საქმისა. როგორც „ისარ"-ში უკვე იყო მოხსენებული, ივნისის კრებებზედ თავად-აზნაურთა დეპუტატებმა გადასწყვიტეს სტიპენდიების რაოდენობა თანაბრად დაეყოთ მაზრების მიხედვით. ასე მაგალითად, ქუთაისის და შორაპნის მაზრებსაც შვიდ-შვიდი სტიპენდია აქვთ და ლეჩხუმისა და რაჭის მაზრებსაც, თუმცა პირველ ორ მაზრაში გაცილებით და მალიან გაცილ ებიდაც მეტი თავად-აზნაურობა და სტუდენტია და მაშასადამე, აქ უფრო მეტიც უნდა ყოფილიყო სტიპენდია. ლეჩხუმის მაზრას კანდიდატიც კი არა ჰყოლია, თუ არ მივიღებთ მხედველობაში დიდ ქემაშულთა შვილებს.

ამისათვის, ჩემის აზრით, კარგი იქნება გაუქმდეს ზემოხსენებული დადგენილება და სტიპენდიების განაწილება მოხდეს სტუდენტთა რაოდენობის მიხედვით.

მდ. ლოლაძე.

პროვინციის ცხოვრება

სამეგრელო. მეორე სათათბიროს დათხოვნის შემდეგ რეაქციონერები უფრო გათამამდნენ ჩვენში. სწორე გითხრათ, მათ ეხლა გაუთენდათ აღდგომა. გამოჰყვეს თავის სოროებიდან და უქადაგებენ გლეხებს, ჩუ დაუჯერებთ ახალ მოძღვრების მიმდევართა. სულ მუდამ იმას უჩიჩინებენ გლეხებს, რომ ისევ მთავრობასთან დაიჭირონ საქმე და ბიუროკრატიის მონა-მორჩილნი გახდნენ. თუ სიტყვა შეუბრუნე, იმავ წამში დაგასმენენ ბოქაულთან ან ურიადნიკთან და შეაკოჭინებენ შენს თავს. ვინ უწყის, რა და რა [illegible] ადგილობრივი არიან დღეს მეგრელები. მაგრამ იხედოს დრო გაჭრებმა და რაკი ქვეყანა დამშეული ნახეს, მათაც სიმინდის ფასი აწიეს. სიმინდი მათ სამი თუ ოთხი აბაზი უზით ფუთი, ჩვენზე-კი ექვს აბაზად ასაღებენ. აი, თუნდაც ნიმუში გაჭრებისა ხრიკებისა: მარტვილში მეურმეებმა თავიანთ სიმინდს ცამეტ ივნისს ექვსი აბაზი დაადეს ფასად. ამ დროს ადგილობრივმა გაჭრებმა სულავებმა ყაფანზე გააკრეს განცხადება, რომელიც მოგვყავს სიტყვა-სიტყვით: „1907 წ. 13 ივლისი. პატივცემულ მუშებს გაუწყებთ ამა რიცხვიდან, რომ ძმათა სულავებისა და ამხანაგობის სიმინდის სკლადში მობრძანდნენ და მიირთვან ფუთი სიმინდი მანეთი და ორი შაური. პატივცემით ძმ. სულავები". ამით მათ უნდოდათ დაემტკიცებინათ, ვითომ ხალხისთვის გული შესტკივათ, მაგრამ აქ ხრიკ-მეისტრობაა გამართული. ხრიკი იმაში მდგომარეობს, რომ ამ „პატივცემულთ" სკლადში ფუჩი და მტვერიანი სიმინდია,—ამიტომ ათ წილად უკეთესია იყიდოს კაცმა სიმინდი მეურმესაგან და ისიც ექვს აბაზად, რადგან ამ უკანასკნელის სიმინდი კარგია. ასე იქცევიან სხვა გაჭრებიც და დამშეული ხალხი უნდათ უფრო დაამშიონ.

ლადიკო.

ტფილისის სტამბების პატრონთა კრება.

3 ივლისს, როგორც გაზეთებში უკვე იყო აღნიშნული, ტფილისის სტამბების პატრონებმა კრება გამართეს, რომელზედაც დაესწრო 9 სტამბის პატრონი: ლიბერმანი, ვართანიანცი, ხაჩატუროვი, ტარუმოვი, ბარაძე, თავართქილაძე, კაზლოვი, „იდეალის" პატრონი და ერთი კიდევ სხვა. კრების გახსნამდე კერძო ლაპარაკის დროს ლიბერმანმა გააცნო დამსწრეთ, რა წეს-რიგი აქვს მას შემოღებული თავის სტამბაში, და ურჩევდა მათაც შემოეღოთ ეს „საუცხოვო" წეს-რიგი. ლიბერმანი ამბობდა, არავითარი დამოკიდებულობა არა მაქვს და არც მექნება მუშების პროფესიონალურ კავშირთან, რომ „მეო,—სთქვა ლიბერმანმა,—ვიცნობ მხოლოთ ჩემ მუშებს, ვაძლევ მათ სამუშაოს და მეტი არაფერი. ჩემი მუშები ვერ გამიბედავენ მომთხოვონ, რომ აღვასრულო პროფესსიონალურ კავშირის რაიმე დადგენილება და თუ გაბედეს ამნაირი რამ, კარებს უჩვენებო? ლიბერმანის ლაპარაკს სხვა სტამბის პატრონები აღტაცებით უსმენდნენ. ყველა ოცნებობდა თავის სტამბაში იმნაირსავე წეს-რიგს, ცოტა რამ გამოკლებით და შესწორებით. ლიბერმანს პასუხი გასცა „იდეალის" წარმომადგენელმა და სთქვა, თუ ბ-ნი ლიბერმანი მართალს ამბობს, სამწუხაროა, რადგან ეს მხოლოდ იმის მუშების შეუგნებლობას ამტკიცებს. ახლო მომავალში ლიბერმანი დაინახავს, რომ სცდება. მე მგონია, სხვა სტამბის პატრონები დღესვე ჰხედავენ ამას.

ამის შემდეგ დაიწყო კრება ლიბერმანის თავმჯდომარეობით. ვართანიანცმა გადასცა თავმჯდომარეს თავის მიერ შედგენილ წესდების პროექტი, თუ რა კავშირი არის საჭირო სტამბის პატრონებისთვის და სიტყვა ითხოვა. ვართანიანცმა დაასურათა დღევანდელი მდგომარეობა სტამბების პატრონებისა და მიზეზად დაასახელა სტამბების პატრონთა შეუკავშირებლობა, რის გამო, სთქვა ვართანიანცმა, მუშები თავზე წაგვასხდნენო. წესდების პროექტის განხილვის დროს შიგ შემდეგი „საუცხოვო" მუხლები აღმოჩნდა: „ცხრა საათის სამუშაო დღე საზოგადოთ და 8 საათისა უქმე კვირა დღის წინ. ჯამაგირის ძლევა ნახევრით ნამუშევარ დღეებისთვის" და სხვა ამისთანები. თუ ვინიცობაა მუშები არ დაგვეთანხმნენ, ლოკაუტით ვებრძოლოთო.

კრებამ თითქმის ერთხმად უარჰყო მოპოვებულ უფლებების წართმევა და ლოკაუტით ბრძოლა, მაგრამ მაინც განაგრძეს სჯა-ბაასი, თუ რა საშუალება მოეძებნათ დღევანდელ მდგომარეობისაგან გამოსასვლელად. ზოგს მიზეზად მოჰყავდა ერთმანეთში ქიშპობა და ფასების დაკლება, ზოგიც ამბობდა, მუშები შუადღისას არ სადილობენ და დამშეულები არაფერს აკეთებენო და სხვა ამისთანები.

ბოლოს „იდეალის" წარმომადგენელმა განაცხადა: არ მეგონა თუ დღევანდელი კრება ვართანიანცის მიერ მოწვეული იყო, თორემ კრებას არ დავესწრობოდიო. სხანს, რომ ვართანიანცს ცუდი განწყობილება აქვს თავის მუშებთან და ჩვენ ყველას შველასა გვთხოვს და თან თავის მიერ „აღმოჩენილ" საშუალებების გვიკარნახებს. მან თავისი შინაური საქმე როგორც უნდა, ისე მოაწესრიგოს და თუ სურს „აღმოჩენილი" საშუალებები თვითონ იხმაროს. რაც შეეხება სტამბების პატრონების კავშირს, იგი შეიძლებს მონაწილეობას მხოლოდ მაშინ, თუ კავშირს ფასების დაწესება ექმნება საგნადო. როგორც მოსალოდნელი იყო, კრება უშედეგოდ დაიშალა.

დამსწრე.

რუსეთი

ექსპროპრიატორები. 24 ივლისს პეტერბურგის სამხედრო სასამართლო გაარჩევს საქმეს 20 კაცის შესახებ, რომელთაც ბრალდებათ დღეს ექსპროპრიაციად სახელ-წოდებული სხვა-და-სხვა ძარცვა-გლეჯა. ბრალდებულთა შორის ერთი ქალია, ორი სტუდენტი პეტერბურგის უნივერსიტეტისა და ერთი ინჟენერი—გვარად ცეიტლინი. ზოგიერთ ჰბრალდებულს სწამებენ აგრეთვე თავისი ამხანაგის სტუდენტის ლეონტიევის მოკვლას, რომელსაც ამხანაგებმა ღალატი დააბრალეს.

✦ **შეთქმულობა ხელმწიფის წინააღმდეგ.** შეთქმულთა ბრალმდებლად გამოდის სამხედრო პროკურორის ამხანაგი ილინი. ბრალდება ორად განიყოფება: მზადება ხელმწიფის მოსაკლავად, რომლის უმთავრეს მეთაურად იყო სამსახურიდან გადამდგარი ფლოტის ლეიტენანტი ბორის ნიკიტენკო (22 წლისაა) და იმისი ამხანაგი კლოსოვსკი, რომელსაც უნდა ჩაეცვა ხელმწიფის დამცველ კაზაკის ფორმა. აქვე მოქცეულია ფოსტის მოხელეს შვილი ნაუმოვი (28 წლისაა) და ვიღაც ქალი, გვარად პიგეტი. ბრალდების მეორე ნაწილი ეხება შეთქმულების მზადებაში მონაწილეობას, ამ საქმეში უმთავრესად ქალები მონაწილეობდნენ: ემმე და ლიცეის აღმზრდელის ცოლი ფეოდოსიევა. მათთან ერთად მოქმედებდა ვიღაც შტიფტარი, რომელმაც მოაწყო გრადონაჩალნიკის ფონ დერ ლაუნიცის მკვლელობა, ვექილი ფედოსიევი და სხვები. ბრალდების ბოლოში მოქცეულნი არიან შეთქმულობის ხელის შემწყობნი, საიდუმლო სადგომების დამქირავებელნი. ასეთი სადგომები ექირათ—ლიცეის აღმზრდელს ემმეს და ვექილებს—ბრუსოვს, ჩაპროვსა და ბოგოდოვსკის. შეთქმულების ერთი მეთაურთაგანი, ეგრედ წოდებული „ამხანაგი ნინა", როგორც აღმოჩნდა გვარად პეტროვა ყოფილა ეს ქალი საზღვარ-გარედაა გაქცეული. მოწყალევის და ზუბოვა მეორე სარევოლიუციო ორგანიზაციას ეკუთვნოდა და შეთქმულობაში მონაწილეობა არ ბრალდება.

✦ **ფონ-დერ-ლაუნიცის მკვლელობაში მონაწილენი.** 12 ივლისს პეტერბურგის სამხედრო სასამართლომ გაარჩია საქმე გრონსკისა და შტიხტარის შესახებ, რომელთაც ჰბრალდებოდათ პეტერბურგის გრადონაჩალნიკის ფონ-დერ-ლაუნიცის მკვლელობაში მონაწილეობა. სასამართლომ დაუნაშაულად იცნო ისინი და ჩამოღრჩობა გადაუწყვიტა.

✦ **ხმები ლ. ნ. ტოლსტოის მოკვლის შესახებ.** სახელ-განთქმული მწერალის ლ. ნ. ტოლსტოის მამულის ახლოს გენერლის ცოლის ზვეგინცევის მამულში ამ ქალის [illegible] ჩაიგდეს ფოსტის გამძარცველნი [illegible] სცემეს და პოლიციას გადასცეს. შემდეგ მათმა ამხანაგებმა [illegible] ტოლსტოის [illegible] კაცი. ამის [illegible] ლ. ნ. ტოლსტოის მოკვლის შესახებ, რაიცა თავის დროზე დეპეშით უარყოფილ იქნა.

ივანე ხანდამიშვილის საყურადღებოდ *)

„ისრის" მე-118 ნომერში წავიკითხე წერილი თქვენ შესახებ, თუ რა სისასტიკე ჩაიდინეთ დუშეთის ციხეში თქვენი იქ ყოფნის დროს. რასაკვირველია, იმისი შინაარსი ჩემთვის ახალს არას წარმოადგენს, რადგან მეც ჩემის თვალით წავიკითხე თქვენი ხელით დაწერილი არზა, დანოსი. „ისრის" მე-123 ნომერში წავიკითხე თქვენი წერილიც, რომელმაც ძალიან გამაკვირვა და რომელშიაც თქვენ იწვევდით „ციხის მერცხალს" სამედიატორო სამართალში. ნუ თუ „ციხის მერცხლის" წერილის შემდეგ კიდევ შეგრჩათ იმდენი სითამამე, რომ არ გამოტყდით, ბოდიში მოიხადისა და პატიების ნაცვლად ითხოვთ ფსუვდონიმის ახდას და სამედიატორო სამართალში ნამდვილ გვარით გამოსვლას? მე ასე მეგონა, თქვენ, როგორც დამნაშავე ბოდიშს მოიხდიდით ამხანაგების წინაშე, მაგრამ თქვენ ეს არ ინებეთ და დაიწყეთ უსინდისოდ თავის მართლება. ნუ თუ იმისი უარყოფა შეგიძლიანთ, რაც თქვენთვისაც და ამხანაგებისათვის ნათელია? ბ-ნო ივანე ხანდამაშვილო, ნუ თუ იმაზედ უარს იტყვით, რომ თქვენ სწერდით ბ-ნ დიკს: მე, მასწავლებელი ივ. ხანდამაშვილი და მღვდელი სვ. წერეთელი, ვსხედვართ თორმეტ უსაქმო რევოლიუციონერთან, ამიტომ ჩვენ თავს შეურაცხყოფილად ვრაცხთ და გთხოვთ გაგვანთავისუფლოთო. მე ამ წერილით, ამხანაგ „ციხის მერცხლის" თხოვნით, რომელიც მოთავსებული იყო „ისრის" მე-126 ნომერში, მინდა დავადასტურო ის თქვენი არა საკადრისი საქციელი, რომელიც გამოქვეყნდა გაზეთ „ისრის" მე-118 ნომერში და რომელსაც თქვენ ეძახით ძმურ განწყობილობას, სოლიდარობას და ერთსულოვანებას, ხოლო პატიოსანი ხალხი უზნეობას და მოღალატეობას.

ერთი თორმეტთაგანი.

*) რადგან დროებამ ხელი არ შემიწყო და «ისრის» მე-126 ნომერი გვიანობამდის ვერ წავიკითხე, ამიტომ დამიგვიანდა უფრო ადრე შემეტყობინებინა ამხანაგის «ციხის მერცხლის" თ ოვნა. ავტ.

დეპეშა

(პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

18 ივლისი

რ უ ს ე თ შ ი.

პენზა. გოროდიშჩენის მაზრის სოფ. კომიმის მახლობლად სამი უცნობი თავს დაეცა სადგურებს, რომელთაც 6 მძიმე ტუსაღი მიჰყავდათ. ორი სალდათი დაიჭრა. თავდამსხმელნი და ორი ტუსაღი

გიხადოთ ღმერთმა ეს ჩემთვის დაღვრელი ცრემლები... რადგან მე თვითონ ვარ ის რაინდი, რომელსაც თქვენ დასტიროდით, მე თვითონ ვარ მგზავრი რაინდი სიყვარულისა, ჩამოვარდნილი ვარსკვლავის რაინდი.

Vous pleurez, Madame?

ოჰ, მე ვიცნობ ამ ცრემლს! რა საჭიროა მეტი თავის დამალვა? ქალბატონო, თქვენ თვითონ ბძანდებით ის მშვენიერი ქალი, რომელმაც ასე ტკბილად იტირა გოდესბერგში, როცა ჩემი სიცოცხლის მწუხარე ზღაპარი უამბე... როგორც ვარდებზე მარგალიტები, ისე სცვივოდენ ლამაზ ლოყებზე ცრემლები... ფინია გაჩუმებული იყო; კენიგსვინტერიდან მწუხრის ზარების ხმა განიფანტა ჰაერში; მდინარე რეინი წყნარად ბუტბუტებდა. ღამემ თავისი შავი ზეწარი გადააფინა დედამიწას და მე თქვენ ფეხთით ვიჯექ, ქალბატონო, და მაღლა ვარსკვლავებით მოჭედილ ზეცას შევყურებდი... პირველად თქვენი თვალებიც ორი ვარსკვლავი მეგონა... მაგრამ როგორ შეიძლება ამისთანა ლამაზი თვალების ვარსკვლავებში გარევა? ამ ზეციურ ცივ მნათობთ არ შეუძლიან ცრემლები აწვიმონ ადამიანის საცოდაობას, რომელიც იმდენად საცოდავია, რომ მეტი ტირილიც აღარ შეუძლია; და მე კიდევ სხვა საბუთებიც მქონდა, რათა ეს თვალები მეცნო... ამ თვალებში პატარა ვერონიკას სული ცოცხლობდა.

მე გამოთვლილი მაქვს, ქალბატონო: თქვენ სწორედ იმ დღეს ბძანდებით დაბადებული, როცა პატარა ვერონიკა გადაიცვალა. ანდერნახში იოჰანამ მიწინასწარმეტყველა, გოდესბერგს ისევ ნახავ პატარა ვერონიკასო... და მე მაშინათვე ისევ გიცანით. ეგ ცუდად ინებეთ, ქალბატონო, რომ სწორედ მაშინ გადაიცვალეთ, როცა მშვენიერი თამაში უნდა გამართულიყო. მას აქეთ, რაც ღვთის მორჩილმა ურსულამ მითხრა, ამას სიკვდილი შვრებაო, მარტოკა და მდუმარე დავდიოდი სურათების დიდ გამოფენაზე. სურათები წინანდელივით აღარ მომწონდნენ; ისე მეჩვენებოდნენ, თითქო უეცრად ფერი დაჰკარგოდათ, მხოლოდ ერთს შერჩა ფერი და შუქი... თქვენ იცით, ქალბატონო, რომელს მოგახსენებთ:— ეს არის დეჰლის სულთანი და მისი დედოფალი... გახსოვთ, ქალბატონო, როგორ ხშირად იდექით იქ მთელი საათობით, და გულ-კეთილი ურსულა უცნაურად იღიმებოდა, როცა ხალხს წარმოუდგებოდა, თითქო ამ სურათზე დახატულ სახეებს ჩვენთან დიდი მსგავსება ჰქონდა. ქალბატონო, მე ვხედავ, რომ ნამდვილად თქვენი კარგად დახატული სურათი იყო და გაუგებარია, როგორ მიხვდა მხატვარი, რა კაბა გეცვათ თქვენ იმ დროს და როგორ წარმოგვიდგინა ყველა ეს. ამბობენ ჰკუაზე შეშლილი იყო და თქვენი სურათი სიზმარში ეჩვენაო. ან იქნება იმისი სული იმ დიდი მაიმუნის სხეულში იჯდა, რომელიც მაშინ თქვენ გემსახურებოდათ?... თუ აგრეა, ვერცხლით მოქარგული და ნაცრის ფერი თავსაფარიც უნდა გახსენებოდა, რომელზედაც მან ერთხელ წითელი ღვინო დააქცია და წაახდინა... ერთობ გამიხარდა როცა თავსაფარი გადააგდეთ; სრულებით არ გშვენოდათ, რადგან საზოგადოდ ევროპიული ტანსაცმელი ქალებს ბევრად უფრო უხდებათ, ვინემ ინდოეთელი. მართალია, ლამაზი ქალები, როგორც გინდათ შემოსეთ, ყოველთვის ლამაზი დარჩებიან. გახსოვთ, ქალბატონო, ერთხელ რომ პატივცემულმა ბრამინმა (განეზას ჰგავდა, სპილოს ხორთუმიან ღმერთს, რომელიც თაგვზე ზის და იმით დადის) კომპლიმენტი გითხრათ: ქალბატონო, ღვთიური მანეკა თქვენისთანა ლამაზი არ ყოფილა, როცა ინდრას ოქროს კოშკიდან სინანულში ჩავარდნილ მეფე ვისრამიტრასთან გადმოვიდაო.

ნუ თუ ეს სრულებით აღარ გახსოვთ? ჯერ 3000 წელიწადიც არ არის, რაც ეს თქვენ მოგახსენეს და ქალები ხომ ასე ადრე არ ივიწყებენ ნაზ პირფერობას.

კაცებს კი პირიქით ინდოეთელი ტანისამოსი ევროპიულზე მეტად უხდებათ. ოჰ, ჩემო წითელო, ვარდისფერო, ლოტოსის-ყვავილებიანო დეჰლიელო შარვალო! შენ რომ მცმოდი, სინიორა ლაურას წინ რომ ვიდექი და სიყვარულს ვემუდარებოდი, ჩემგან მოთხრობილი ამბავი სულ სხვა ნაირად დატრიალდებოდა! მაგრამ ახ! მე მაშინ ყვითელი, ჩალის ფერი შარვალი მეცვა, ერთ საწყალ ჩინელის მიერ ნანკინში მოქსოვილი... ჩემი დაღუპვა იყო შიგ ჩაქსოვილი და მე უბედურება მეწვია.

ხშირად ზის ხოლმე გერმანულ ყავახანის პატარა ოთახში ყმაწვილი კაცი და წყნარად შეექცევა თავის ერთ თასს ყავას და ამ დროს კი შორ, თვალ-უწვდენელ ჩინეთში ამოდის და ყვავის იმისი დაღუპვა, იგრიხება და იქსოვება და, მაღალი ჩინეთის კედლის მიუხედავად, იცის როგორ გაიგნოს გზა ყმაწვილ კაცთან, რომელსაც ის წყვილი ნანკინის შარვალი ჰგონია, უდარდელი გულით იცვამს და უბედურდება... ადამიანის პატარა გულში კი, ქალბატონო, დიდ საცოდაობას შეუძლია შეიფაროს თავი და ისე ჩინებულად შეიფაროს, რომ თვითონ საბრალო ადამიანი დიდხანს ვერ გრძნობდეს მას, კარგ გუნებაზეა, მხიარულად სტვენს და ჭიკჭიკობს—ლა-ლა-რა-ლა-ლა-ლა, ლა-ლარალლალა, ლალარალ—ლა—ლა—ლა.

თავი XX

ქალი სიყვარულის ღირსი იყო და ვაჟს უყვარდა; ვაჟი კი არ იყო სიყვარულის ღირსი და ქალს არ უყვარდა.

(ძველი ამბავი)

მერე ამისთანა სისულელეს გულისათვის თავის მოკვლა გინდოდათ? ქალბატონო, როდესაც კაცს თავის მოკვლა უნდა საამისოდ ყოველთვის საკმაო მიზეზი აქვს ხოლმე; ამაში დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ; ის კი საკითხავია, თვითონ მან იცის ეს მიზეზი, თუ არა. უკანასკნელ წუთამდის ჩვენ თავს კომედიას ვუთამაშებით ჩვენ საცოდაობასაც უმალავთ ჩვენ თავს და გულის ჭრილობისაგან რომ ვკვდებით, კბილის ტკივილს ვჩივით.

ქალბატონო, ნამდვილად გეცოდინებათ კბილის ტკივილის რამე წამალი?

მე კი კბილის ტკივილი გულში მქონდა. საძაგელი სატკივარია და ძლიერ უხდება ტყვია და ბერთოლდ შვარცისაგან მოგონილი კბილის ფხვიერი.

საცოდაობა ჩემ გულს მატლივით ღრღნიდა და ღრღნიდა... საბრალო ჩინელს ამაში არა აქვს ბრალი. თითონ მე გამომყვა ეგ საცოდაობა ამ ქვეყნად. ჩემთან ერთად ჯერ კიდევ აკვანში იწვა და, დედაჩემი რომ მარწევდა, ჩემთან იმასაც არწევდა; ნანას გალობით რომ დამაძინებდა, ისიც ჩემთან იძინებდა, და თვალს რომ გავახელდი, ჩემთან ერთად იღვიძებდა. დიდი რომ გავიზარდე, საცოდაობაც გაიზარდა და ბოლოს იმდენად დიდი შეიქნა, რომ ააფეთქა ჩემი...

მოდით, ისევ სხვა რამეებზე ვილაპარაკოთ, ქალების გვირგვინზე, მასკარადებზე, სადღესასწაულო ლხინზე და ქეიფზე... ლალარალლალა, ლალარალლალა, ლალარამ—ლა—ლა—ლა.

ი. ნაკაშიძე.

გაიქცნენ. მათ დასაჭერად ზომებია მიღებული.

ეკატერინოსლავი. 15 ივლისს მატარებლის უფროსმა დაათვალიერა ის ვაგონი, რომლითაც 70.000 მანეთი მიჰქონდათ. ვაგონის მოაჯირზე უფროსმა ორი საეჭვო კაცი შეამჩნია. სადგურ იგრენის მახლობლად მათი დაპატიმრება განიზრახეს, მაგრამ ერთი მიმავალ მატარებლიდან ჩამოხტა, ზოლო მეორემ სროლა ასტეხა. სროლის დროს 7 მგზავრი გადმოხტა ვაგონიდან. ეჭვი აქვთ ისინიც მძარცველები უნდა ყოფილიყვნენ. ღამე ქალაქს ნავით მოადგა 7 საეჭვო კაცი. ისინი დააპატიმრეს.

პეტერბურგი. საერო განათლების მინისტრმა ნება დართო, მიიღონ ხოლმე უნივერსიტეტში საზღვაო კადეტთა კორპუსში კურს დამთავრებულნი. მათ გამოსცდიან მხოლოდ ლათინურ ენაში.

ჩერნიგოვი. შეიარაღებული ბრბო დაეცა მემამულის ზენკევიჩის სახლ-კარს. ზენკევიჩის და დასჭრეს. წაიღეს სახლში რაც რამ ძვირფასეულობა იყო.

ნიჟნი-ნოვგოროდი. ორმა შეიარაღებულმა კაცმა მიმავალ მატარებელში გასძარცვა ტრამვაის ფულის აგენტი.

კიევი. სკვირის მაზრის სოფ. კაზიმიროვკაში პოლოცკის მეობებს ცეცხლი წაუკიდეს, დაიწვა 26 ცხენი და 15 ურემი. ზარალი 30,000 მანეთამდეა.

ღამე სამხრეთ დასავლეთის რკინის გზის სადგურებს ვასილკოვსა და ბოიარკას შუა ბოროტმოქმედებმა თავს დაესხნენ მგზავრს კოროლევს, დასჭრეს თავში ხუთის ტყვიით, შემოაცალეს ქამარი, მოიტაცეს ჩემოდანი, ტორმუზი მატარებელი გააჩერეს და მიიმალნენ.

ნოვოჩერკასკი. ნება დართეს პოლიტეხნიკუმს ასაშენებლად 500,000 მანეთი გაიღონ ყაზახთა ჯარის თანხიდან; საერობო თანხიდან 200,000 მანეთი გადაიდება, ქალაქის თანხიდან—100,000 მანეთი, შემოწირულება 80,000 მანეთამდეა. პოლიტეხნიკუმი უმრ.-ნველყოფილია:

ასხაბადი. შუა-აზიის რკინის გზის სადგურ ბამთან მატარებელი ლიანდაგს გადმოვდა. 4 კაცი მოკვდა და 18 დაიჭრა.

კოზლოვი. საერობო კრებაზე აირჩიეს ზომიერები და ოქტომბრისტები.

ლიბავა. დახურული ქარ'ანა „ვეზუვი“ გახსნილა. ადმოაჩინეს რამდენიმე ყუმბარა და იარაღი.

პეტერბურგი. ვარშავის უნივერსიტეტის პროფესორთა კომისია სარატოვში გაემგზავრა. ისინი ადგილობრივ გადასწყვეტავენ საკითხს წელსვე სარატოვში საუნივერსიტეტო კურსების გახსნის შესახებ. კურსები იქმნება მანამდე, სანამ ზაკანონმდებლო წესით სარატოვის უნივერსიტეტი გაიხსნებოდეს.

ნაშუადღევის 4 საათზე 8 შეიარაღებული კაცი შევარდა კერძო ლომბარდის ბირჟელ განყოფილებაში. მძარცველები კასას ეცნენ, საიდანაც 4000 მ ნეთი მოიტაცეს. შემდეგ ქუჩაში გამოვარდნენ, გამართეს სროლა პოლიციელთან. ერთი თავდამსხმელი მოჰკლეს, მეორე დასჭრეს და შეიპყრეს. ერთი პოლიციელი მოკვდა, ორი დაიჭრა.

პეტერბურგი. ნოვოჩერკასკში პოლიტექნიკუმის მოწყობა და მართვა გამგეობა დაევალება დამსახურებულ პროფ სორს მინაას. ზინანი დირექტორის უფლებით იქმ ება აღჭურვილი.

პეტერბურგი. 1906 წელს 5 ოქტომბერს გამოცდა კანო ი, რომლის ძალითაც სოფლის საზოგადოებაში მიწერილთ უფლება ემლევათ სოფლის საზოგადოებიდან გამოვიდნენ. ეს კანონი ბევრგან ვერ გაიგეს, რასაც საქმის გართულება მოჰყვა. ამიტომ შინაგან საქმეთა მინისტრმა ფინანსთა მინისტრთან შეთანხმებით გუბერნატორებს მოწერილობა გაუგზავნა, სადაც განმარტებულია: სოფლის მცხოვრებს უფლება აქვს საზოგადოებას დაეკითხავად და უთხოვნელად შევიდეს სასწავლებელში, ყოველ უწყების სამოქალაქო სამსახურში, შევიდეს სასულიერო უწყებაში, ეკურთხოს მღვდლად, აღიკვეცოს ბერად. ის ბირები, რომელნიც სასწავლებლებში, ანუ სამოქალაქო სამსახურში შევლენ, განთავისუფლდებიან ბირადისა და საზოგრო გადასახადისაგან და შეინარჩუნებენ ყოვ ლნაირ უფლებას საერო გამგეობის და მიწის ფლობის მონაწილეობის მიღებაში და ამ ხნის განმავლობაში უფლება აქვთ სურვილისამებრ აირჩიონ სამსახური. ვინც მღვდლად გკურთხება, იმას ისეთივე უფლება ექნება, როგორც სამოქალაქო სამსახურში შესულს, მხოლოდ იმ განსხვავებით, რაც განისაზღვრება საეკლესიო კანონების მიხედვით. ბერად აღკვეცილი სულ გამოირიცხება სამოქალაქო სიიდან და არავითარი საზოგადო გადასახადი არ გადახდება. სოფლის საზოგადოებიდან გამორიცხვა უნდა მოხდეს მხოლოდ სურვილისამებრ. ყველა მველი ბირობა სოფლის საზოგადოებისაგან გამოსვლისა გაუქმდა და დარჩა მხოლოდ ერთი მოთხოვნილებით, სახელდობრ, საზოგადოებიდან გამოსვლის მსურველმა თავისს ხვედრ მიწას უნდა თავი დაანებოს.

კიევი. ვასილკოვსა და ბოიარკას შუა გამ რცული მგზავრი კოროლევი აღმოჩნდა ტროსტიანეცკის შაქრის ქარხნის მეარტელე. დანამდვილებით არ იციან, რამდენი ფულია მოტაცებული. ბანკის წიგნაკიდან სჩანს, რომ კოროლევს კიევში მიუღია 50,000 მანეთი. მძარცვავებს გამოუდგნენ. ტყეში ორი ახალგაზდა დაიჭირეს.

ლოძი. პოზნანის მანუფაქტურის მუშები გაიფიცნენ.

ვარშავა. დააპატიმრეს რკინის გზის კავშირის 12 წევრი. უპოვნეს დიდი მიწერ-მოწერა.

დააპატიმრეს 9 ანარქისტ-კომმუნისტი. იმათ ძარცვა-გლეჯას აბრალებენ.

ვილნო. სიონელთა ორგანიზაციის ცენტალურმა კომიტეტმა წინადადება მისცა პარტიის წევრებს, მიიღონ მხურვალე მონაწილეობა მომავალ არჩევნებში.

ქირასპოლი. სოფ. გარაგაში ღამე სტაროსტას ათი შეიარაღებული კაცი შეუვარდა. მოჰკლეს სახლის პატრონი, მისი ცოლი, მოიტაცეს 2000 მანეთი და მიიმალნენ.

18 ივლისი

უ ც ხ ო ე თ შ ი.

პარიზი. საგენერალო საბჭოში აირჩიეს 1298 წევრი. აქედან 253 რეაქციონერია, რომელთაც 20 ადგილი დაჰკარგეს; 10—ნაციონალისტი; მათ დაჰკარგეს 16 ადგილი; 137 პროგრესისტია, მათ დაჰკარგეს 47 ადგილი; 297 მემარცხენე რესპუბლიკელია; მათ შეიძინეს 14 ადგილი; 565 რადიკალსოციალისტი და რადიკალი; მათ შეიძინეს 65 ადგილი. დამოუკიდებელმა სოციალისტებმა და შეერთებულმა სოციალისტებმა შეიძინეს ორ-ორი ადგილი.

ლონდონი. ინდოეთის საქმეთა სტატსსეკრეტარმა მორლეიმ საზოგადოებათა პალატაში განაცხადა, ინგლისის მთავრობამ, ინდოეთის მთავრობის გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, ჩინეთის მთავრობას შეატყობინა, რომ ინგლისი პრინციპიალურად თანახმაა ყოველ წელს შეამციროს ერთი მეათედით ინდოულ ოპიუმის გატანა ჩინეთში. ახლანდელ დროში ოპიუმის წარმატებამაც ამდენამდე იკლო ინდოეთში.

სეული. მე-12 ბრიგადის ჯარი და სამხედრო მასალა ნაპირზე გადასხეს. 17 ივლისს საღამოთი სეულს იაპონელები საბოლოოდ დაიჭერენ თანახმად ახალ ოკუპაციის გეგმისა.

ალლაგაბადი (ინდოეთი). ნეპალის (სამთავროს) პირველმა მინისტრმა გამოსცა ბრძანება, რომ მცხოვრებლებმა არ გაჰბედონ გაზეთების «ბანდიმატარამი»-სა და „გუგანტარი“-ს გამოწერა. ამ გაზეთებში ინგლისის მთავრობის საწინააღმდეგო წერილები იყო დასტამბული. აგრეთვე აეკრძალათ ბენგალიელებს და სხვა უცხოელებს, ვინც მთავრობის სამსახურში ირიცხება, იქონიონ რაიმე მიწერ-მოწერა ინდოელ აგიტატორებთან. დამნაშავენი სასტიკად დაისჯებიან.

რედაქტორ-გამომცემელი

ე. ავალიშვილი.

განცხადებანი

პირველი კერძო საავადმყოფო
დოქ. ნავასარდიანისა
დაარსებულია 1880 წ.
(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).
ყოველ დღე, კვირეებს გარდა.
დ ი ლ ი თ:
ზ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგ. ვენერიული (სიფილისი) და საშარდე.
უ. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგან და ნერვებისა.
ფ. ი. პაპანაშვილი: 10—11 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვების.
მ. გ. ავეტისიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ. და ქირურგ.
ა. მ. პუგინოვი: 12—1 ს. შინაგან, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.
გ. ი. გელაშვილი: 1—2 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.
ა. პ. კარაპეტიანცი: 1—1½ ს. შინაგანი და საბავშვო.
ა. ი. შჩერბაკოვა: 1½—2 საათამ. საბებიო და ქალებისა.
გ. ი. გურგენოვი; 1—2 საათ. ქალებისა და საბებიო.
ს ა ღ ა მ ო თ ი:
ა ი. გრიგორიანი: 6—7 ქირურ., ვენერ., შარდ. და კანისა.
რჩევა 50 კ. ღარიბებს უფასოდ. კონსულტაციები და ოპერაციები შეთანხმებით. საავადმყოფოს დირექტორი
მედიც. დოქტორი **ზ. ა. ნავასარდიანი.**
(150—ხალ.—116)

იყიდება
უფულობის მიზეზით
ბაკალეინის და სასმელების
დუქანი და ფურნე
ადრესი: დიდუბე, ელისაბედის ქუჩა, სახლი ხოჯამიროვისა, დუქანი ტატმანიანცისა. (2—209—2)

მანეთ ნახევარი
დ ღ ე შ ი
და მეტიც იმ კაცებს და ქალებს, რომელნიც მოისურვებენ შინ მუშაობას მსწრაფლ სახვევ მაშინაზე. ამ მუშაობას მსურველი ხელათვე შეითვისებს, მოუმზადებლად. მასალას ჩვენ ვაძლევთ და მუშაობაში ნაღდათ უსწორდებით. მანძილი არ უშლის. პირობებს უფასოდ ვატყობინებთ.
ადრესი: ცენტრალური კანტორა, ნიკოლოზ ს ქუჩა, ს. № 9. (100—210—1)

მხოლოდ
იმის წყალობით, რომ 25 წლის პრაქტიკა მქონდა და თვალყურს ვადევნებდი, უმაღლესს კულტურამდე განვავითარე **კეფირი**. ყველას შეუძლიან დარწმუნდეს, რომ
კ ე ფ ი რ ი
ო. კორონისა
კონკურენციის გარეშეა. კარგის თვისებისთვის იგი მოწონებულია ტფილისის სამკურნალო განყოფილებისაგან და დაჯილდოვებული სამის მედალით სამს გამოფენაზე. მიღებული აქვს აგრეთვე მრავალი მადლობა მომხმარებელთაგან. **კეფირი** ჩემის სახელოსნოსი უმატებს სიმძამეს და გამოლეულ ძალას, აგრეთვე მკურნალობს: სისხლნაკლებობის, კუჭის კატარის, სიყვითლის, სურავანდის და ჭლექის დროს. ამშვიდებს ნერვებსაც.
ჩემ დაწესებულებაში შეიძლება მსურველმა მიიღოს
ლაქტობაცილინის რძე,
მომზადებული პროფ. მეჩნიკოვის საშუალებით.
5 აპრილიდან მზადდება
კ უ მ ი ს ი
მსურველთ შეიძლება სახლში გაეგზავნოთ.
ადრესი: ლორის-მელიქოვის ქ., სემინარიის პირდაპირ.
(50—ხალ.—46) პატივ. **ო. კორონა.**

1—2 მან. აილებს მსურველი დღეში.
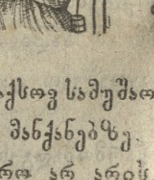
საჭიროა
თანამშრომელნი ორისა ვე სქესისა
საქსოვ სამუშაოსათვის ჩვენ მსწრაფლ-მქსოველ მანქანებზე. რისამე წინდაწინვე ცოდნა საჭირო არ არის. მანძილს მნიშვნელობა არა აქვს. საქონელს ჩვენ თვითონ ვყიდით. პირობებს უფასოდ ვგზავნით.
პირველი კავკას. ამხანაგობა
მსწრაფლ-მქსოვ მაშინებისა შინაურ წარმოებისთვის.
ადრესი: Тифлисъ, Верійскій спускъ д. 15 и 5. (100—71—48)

ვადმყოფებს და სუსტებს:
„სპერმატინი“
თუ თქვენ დასუსტებული ხართ ფიზიკურ ან გონებრივ მუშაობით, თუ ჯანი გაიტეხეთ, ნერვები დაისუსტეთ ან ესა თუ ის სენი გჭირთ, **სასოწარკვეთილებას ნუ მიეცემით**: არის „სპერმატინი“. იგი სასურველ შვებას მოგცემთ. მას არ შეიძლება მედიკამენტი ვუწოდოთ, რომელიც ერთ რაიმე ადგილზე მოქმედებს, არა! ეს ნივთიერება სრულიად უვნებელია, იგი ცხოველების **ელემენტია**, იგი **ძალის მომმატებელია**. „სპერმატინი“ მოქმედებს სისხლზე და აახლებს მას, [illegible] მავნე ელემენტებს. ჰხვდება რა იქ, სადაც უჯრედები ორგანიზმში რაიმე სენის ან სიბერის გავლენის ქვეშ იმყოფება, „სპერმატინის“ ნაწილები, ჯანმრთელობის დარაჯნი, იწყებენ ნაყოფიერ მუშაობას უჯრედების აღსადგენად, აწვდიან მას ახალ სისხლს და ახალ ძალას და ამით შეძლებას აძლევენ ბრძოლისას როგორც სენთან, ისე ყველაფრის განმანადგურებელ დრო-ჟამთან. **„სპერმატინი“** შედეგია **ბროუნ-სეკარის** შესანიშნავ აღმოჩენისა. ჰშველის ყველაფერს: **სისხლნაკლებობას, ძალის სისუსტეს სიბერეში, მარაზმს, დაუძლურებულ ნერვიულ სისტემას, მამაკაცის სიუძლურეს, გადაჭარბებულ დაღლილობას გონებრივ და ფიზიკურ მუშაობის დროს**, ონანიზმის შედეგს და წითელ ქარს, სიფ ლისს, სურავანდს, დამბლას, სქესობრივ მოქარბებულ ურთიერთობის შედეგს, ხერხემლის ტვინის სატკივარს, ჭლექს, ქარებს, ქრონიკულ მუცლის შეკვრას და სხვას. ეს საშუალება საუკეთესო ნაყოფს იძლევა.

ავადმყოფთა წერილები.

«**მ. ხ. ბ. ივანოვ!** სიტყვა ვერ გამომიძებნია მადლობის გამოსაცხადებლად თქვენის სასწაულთ-მომქმედ «სპერატინისთვის».10 წელზე მეტს ვიტანჯებოდი ძალის სისუსტით, გულის ფრიალით, ხველებით, ნერვების დაუძლურებით. იქამდე მივედი, რომ თავის მოკვლა განვიზრახე ერთ წუთს მოსვენება არა მქონდა, ყველაფერი მაბრაზებდა, სულ მცირე რამეც, ყველაფერზე ვტიროდი. „სპერმანის“ ორი ფლაკონის მიღების შემდეგ მხნედ ვიგრძენ თავი, სიმშვიდე მომეფინა, გული დამიმშვიდდა, ძილი და მადა დამიბრუნდა, ერთის სიტყვით—სულ განვახლდი. ყველა ამისთვის გულწრფელად გმადლობთ და ღმერთს ვევედრები თქვენთვის. თქვენი პატივისმცემელი **ნ. ბოსსი.** მოსკოვი, მე-2 მეშჩანსკაია, ს. პოლიაკოვისა, № 11, ბ. № 21. 24 ნოემბერი 1906 წ.».

„**მ. ხ. ბ. ივანოვ!** სიამოვნებით ვაცხადებ, რომ ი. ნ. ივანოვის ლაბორატორიის „სპერმატინმა“ დიდი შვება მოგვცა მე და ჩემ ცოლს ნერვების მოშლისა და ტანჯვის დროს. მოსკოვის ბავშვთა სოფიის საავადმყოფოს მეაფთიაქეს თანაშემწე **ს. კიუმენკერ.** 19 აპრილი 1907 წ.“

„ივანოვის „სპერმანტინის“ ლაბორატორიაში („სპერმინი“). მ. ხ. მე ვიტანჯებოდი დიდი ხნის ბუასილით და ნერვების დაუძლურებით, აგრეთვე მიკანკალებდა ხელები. ვცადე თქვენი „სპერმატინი“ და თუმცა წამლობის დროს გარემოება ხელს არ მიწყობდა, მაინც ვამოწმებ, რომ ჩემზე მან კარგად იმოქმედა: განვახლდი და გამოვკეთდი. გადავწყვიტე ვიხმარებლო მეც და ჩემმა ოჯახობამ. იგი საუკეთესო გამამაგრებელი საშუალებაა. პატივისცემით **ს. ნ. ივანოვი.** მოსკოვი, როგოჟსკაია, 3 პერ., ს. ივანოვისა, 1მაისი 1907 წ.“.

მ. ხ. ბ. ივანოვ! მე ვიტანჯებოდი ანემიით და ძალ-ღონის სისუსტით. გადავწყვიტე მესარგებლნა თქვენის „სპერმატინით“. ორის ფლაკონის მიღების შემდეგ უკეთ ვიგრძენ თავი. ვგრძნობ, რომ დაკარგული ენერგია და ღონე მიბრუნდება. გაჰქრა აპატია, მაგრამ კიდევ მსურს განვაგრძო „სპერმატინის“ ხმარება სრულიად მორჩენამდე. გიძღვნით გულწრფელ მადლობას შემწეობისთვის. **მიხეილ პეტრეს ძე გრიგორიევი.**

„სპერმატინი“ განვლილი წლის ბოლომდე ვრცელდებოდა ამ სახელით „სპირმანი“ ნ. ნ. ივანოვისა და ამხ.] სახელით, ეხლა-კი, ნ. ნ. ივანოვის სიკვდილის შემდეგ, იგი მზადდება იმის ძმის ი. ნ. ივანოვის ლაბორატორიაში რეცეპტის შეუცვლელად. „სპერმატინ“-მა ნ. ნ. ივანოვისამ, დღეს კი, „სპერმატინმა“ ი. ნ. ივანოვისამ დაიმსახურა აურებელი სამადლობელი წერილი, ოქროს მედალი და უმაღლესი ჯილდო რუსეთში, ლონდონში, პარიზში, ბრიუსელში.

უფრთხილდით სიყალბეს და მიბაძვას. წიგნაკები უფასოდ. ფასი ერთი ფლაკონისა 2 მ. 40 კ. გაგზავნა ერთიდან 4 ფლაკონამდე 40 კ. 5-დან 10-მდე 65 კ. შუა აზიაში ორ-ჯელ ძვირია, აღმოსავლეთ ციმბირში—სამჯერ.

წარმომადგენელი კავკასიისთვის ი. გ. ახობაძე. ტფილისი, მოსკოვის ქუჩა, ს. გაბაევისა, № 4. (1—212—1)

ნამდვილი კახური ღვინო

ფასები ყველასათვის ხელმისაწვდომი. (100—82)

ფეხსაცმელი
პეტერბურგის სამეწარმეო წარმოების ამხანაგობისა.

მაგარი, რანტიანი და ვინტებზე, მკვიდრი, კოხტა და მსუბუქი ყოველ ფასისა.
რანტიანი: პარიზისა (მოდური) და ამერიკის ფასონებისა.
იყიდება ტფილისსა და ამიერ-კავკასიის ქალაქებში
რადგან ხშირად სხვები თავიანთ ცუდ საქონელს ჩვენად ასაღებენ, ფაბრიკა უმორჩილესად სთხოვს ბ-ნ მყიდველებს ყურადღება მიაქციონ ფაბრიკის ნიშანს და საქონელზე გერბს (არწივს).
ნარდად შეკვეთილ ამ ფეხსაცმელს ამზადებს
ს ა ვ ა ჭ რ ო ს ა ხ ლ ი
„ლეოპოლდ ნეიდელერი“
ტელეფონი № 346, ტფილისი, ერევნის მოედანი,
რომლის საწყობშიაც არის დიდი ძალი
ტყავის საქონელი რუსეთისა და საზღვარ-გარეთ დამზადებული. (100—42)

სტამბა „იდეალი“ (გ. დ. კიკნაძისა) ნიკოლოზის ქ. № 6.